

تقدیم به روح پر فتوح حضرت امیر مؤمنان علی بن ابی طالب علیہ السلام

از سوی شریف ترین و مهربان ترین هائی که می شناسم
یدرم و مادرم

ترجمه شرح نهج البلاغه

ابن ابی الحدید معتزلی (۵۸۶ - ۶۵۶ ه.ق)

۸

غلامرضا لایقی

ابن ابی الحدید، عبدالحمید بن هبه الله، ۵۸۶ - ۶۵۵ ق.
ترجمه شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید معتزلی / غلامرضا لایقی.

تهران: کتب نیستان، ۱۳۹۰.

شابک ج ۸: ۶۷۰-۶۷۱-۳۳۷-۹۶۴-۹۷۸

شابک دوره: ۵۳۸-۵۳۹-۳۳۷-۹۶۴-۹۷۸

با همکاری نشر اطلاع.

نهج البلاغه، فارسی، شرح.

علی ابن ابیطالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت. خطبه‌ها، نامه‌ها، کلمات قصار.

علی ابن ابیطالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت. نهج البلاغه، نقد و تفسیر.

لایقی، غلامرضا، ۱۳۴۱، مترجم.

۱۳۸۷ ۱۷ الف / ۰۴۳۲ / ۲۸ BP

۲۹۷ / ۹۵۱۵

۱۵۱۲۷۴۶

۸

ترجمه شرح نهج البلاغه

ابن ابی الحدید معتزلی

غلامرضا لایقی

کتاب نیستان

چاپ اول ۱۳۹۰ ۲۲۰۰ نسخه

شابک: ۶۷۰-۶۷۱-۳۳۷-۹۶۴-۹۷۸

لیتوگرافی: گرافیک گستر

چاپ و صحافی: کانون چاپ

تلفن: ۰۵-۲۲۶۱۲۴۴۳

۸۰۰۰ تومان جلد نرم

۱۰۰۰۰ تومان جلد سخت

www.neyestanbook.com

نیستان

فهرست خطبه ها و آن چه بر مجرای خطبه بیان شده

- ۹ (۱۲۴) و از سخنان اوست علیه السلام در برانگیختن یارانش به کارزار
- ۱۲۱ (۱۲۵) و از سخنان اوست علیه السلام درباره خوارج آن هنگام که حکم قراردادن مردان را ناروا شمردند.
- ۱۲۶ (۱۲۶) و از سخنان اوست علیه السلام، آن هنگام که به دلیل تساوی در تقسیم عطای بیت المال و مساوی قراردادن مردم در عطا بی آن که سابقه داران و بزرگان را برتری بخشد، مورد نکوهش قرار گرفت.
- ۱۲۹ (۱۲۷) و از سخنان اوست علیه السلام که آن را نیز با خوارج گفت:
- ۱۴۱ (۱۲۸) و از سخنان اوست علیه السلام که در آن از جنگ هایی که در بصره واقع می شود، خبر می دهد.
- ۲۵۰ (۱۲۹) و قسمتی از خطبه اوست علیه السلام در یادکردی از پیمانها و ترازوها
- ۲۵۸ (۱۳۰) و از سخنان اوست علیه السلام به ابوذر رحمه الله چون به ریزه بیرون شد.
- ۲۶۸ (۱۳۱) و از سخنان اوست علیه السلام
- ۲۷۲ (۱۳۲) و قسمتی از خطبه اوست علیه السلام
- ۲۷۶ (۱۳۳) و قسمتی از سخنان اوست علیه السلام
- ۳۰۰ (۱۳۴) و از سخنان اوست علیه السلام هنگامی که عمر بن خطاب در حرکت برای جنگ با روم او را مورد مشورت قرار داده است.
- ۳۰۵ (۱۳۵) و از سخنان اوست علیه السلام هنگامی که میان او و عثمان مشاجره ای واقع شد، و مغیره بن احنس عثمان را گفت: من او را از تو کفایت می کنم. در این حال امیرمؤمنان علیه السلام مغیره را گفت:

فهرست موضوعات

۱۵	بازگشتی به اخبار صفین
۱۳۰	عقیده خوارج در کافر شمردن مرتکب گناه کبیره
۱۳۵	فصلی درباره غلوکنندگان از شیعه و نصیریّه و دیگران
۱۴۲	اخبار صاحب زنج و فتنه او و عقاید وی
۲۲۵	فصلی درباره چنگیز و آشوب تاتار
۲۵۲	گفتارهایی از حکیمان و صالحان
۲۵۸	اخبار ابوذر غفاری در هنگام رفتن وی به ریزه
۲۷۹	فصلی درباره جناس و انواع آن
۳۰۱	نبرد فلسطین و فتح بیت المقدس
۳۰۷	فصلی درباره نسب ثقیف و گوشه‌هایی از روایات مربوط به آنها

اللهم العن اول ظالم ظلم حق محمد و آل محمد و آخر تابع له على ذلك ...
و این ستم از بعد وفات پیامبر ادامه دارد...

به مناسبت ذکری از قیام یا فتنه یا آشوب یا حرکت صاحب زنج که در این مجلد رفته، شایسته دیدم که در حافظه تاریخ به تحلیل شتابزده ای از حرکت های شیعی پس از قیام عاشورا نگاهی ناقصانه شود؛ که امروز سال ها از آن ها می گذرد و تحلیل آثار و عواقب آنها به نظر شفاف تر می آید. حافظه تاریخ نشان می دهد که قریب به اتفاق حرکت های پس از عاشورا، مورد تأیید امامان معصوم و به اجازت آن بزرگواران صورت نگرفته است و امروز که صفحات تاریخ را می نگریم به روشنی در می یابیم که نتیجه ای نیز جز نابودی نفوس و اموال و نوامیس و به خطر افکندن عقاید نداشته، و حتی در برخی ؛ نحله ها و فرقه های بدیعی به هفتاد و دو ملت اسلام افزوده است، و تفرقه و انحراف اعتقادی را دربرداشته است؛ از جمله ظاهر الصلاح ترین این حرکت ها که قطعا مورد تأیید امام معصوم نبوده و حتی از آن نهی نموده اند، حرکت انقلابی زید بن علی بن الحسین است که به کشته شدن او و یارانش منجر می شود و در نهایت فرقه ای در تاریخ احداث می کند که تا امروز با نام زیدیه به بقای خود ادامه می دهند، ...

حرکت مختار ثقفی از معروف ترین جنبش ها است که گرچه به داعیه انتقام جویی از جنایتکاران کربلا صورت می پذیرد، ولی در نهایت ابتر می ماند و ... باز حرکت هایی که بر ضد بنی امیه و با نام الرضا من آل محمد صورت می گیرد، به حکومت جور و ستم دیگری منجر می شود که روی بنی امیه را در تاریخ سپید می کنند و اگر در بنی امیه یکی دو حاکم مقبول می توان یافت در این سلسله حتی یک تن هم یافت نمی شود.

به نظر می رسد که قیام یا آشوب یا فتنه صاحب زنج هم حرکتی در جهت دست یابی به قدرت یا اگر امروزی تر تحلیل کنیم حرکتی طبقاتی بوده و اگر هم سرکرده آن تفکر

طبقه‌ای نداشته از تضاد طبقه‌ای موجود به خوبی توانسته بهره‌برداری کند و به قدرت رسد و چند صباحی بر اموال دست یابد و نفوس را تحت سلطه خویش درآورد، این قیام بیشتر به حرکت‌های چپ دوران معاصر شباهت دارد که در رأس آنها حرکت‌های مبتنی بر نظریات مارکس و انگلس است که در بلوک شرق در بستر مبارزات طبقه‌ای انجام گرفت و در کمتر از یک قرن می‌رود تا به نابودی کامل انجامد؛ محصول آن ایجاد جوامعی بود که نه دین داشتند و نه دنیا! جوامعی با حداقل امکانات اقتصادی برای عموم که فحشاء و فقر دو شاخصه بارز آن، و دیکتاتوری پرولتاریا! - اگر واقعا بشود نام سران و سرکردگان شان را پرولتاریا نهاد - نوع حکومت آنان بوده است. متأسفانه این نوع حرکت‌های طبقه‌ای بعدها در جوامع اسلامی با ظاهری اسلامی و محتوایی طبقه‌ای که شعارهایی روشنفکرانه و تهی از حقیقت دینی داشت، ادامه یافت و در پس زمینه حرکت‌های مذهبی و سران نهضت‌های اسلامی خود را نشان داد. و شعارهای چپ و وسیله آبرومندی سران آن نهضت‌ها گردید که قطعاً به هیچ وجهی با اسلام و نگاه‌های ائمه تشیع سنخیت ندارد. بررسی دقیق این نهضت‌ها در طول تاریخ تشیع خود می‌تواند موضوع پژوهشی راه‌گشا و بنیادی قرار گیرد و چراغی فرا راه آیندگان؛ و بیش از این را به متفکران حقیقت‌جو می‌سپاریم.

این مجلد حاصل تلاش فراوان سرکار خانم مهرناز اختری و شیرین تارویری است که زحمت حروفچینی را متقبل شدند و سرکار خانم فریبا کلاهی که با حوصله صفحه‌آرایی و تصحیحات آن را تا ارائه به خوانندگان محترم بر عهده داشتند. سیاست جملگی را می‌گذارم و امید و آرزوی سعادت جاودانه برایشان دارم.

غلامرضا لایقی

مهرماه ۱۳۹۰